

Milli Takım Sporcularının Antrenör Davranışlarına İlişkin Görüşlerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi

Orhan GÖK^{1*}

İlyas OKAN²

¹Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, OSMANİYE

²Gazi Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, ANKARA

DOI: 10.31680/gaunjss.819132

Orijinal Makale / Original Article

Geliş Tarihi / Received: 31.10.2020

Kabul Tarihi / Accepted: 17.11.2020

Yayın Tarihi / Published: 14.12.2020

Öz

Bu araştırmanın amacı farklı kategorilerdeki milli sporcuların antrenör davranışlarını bazı değişkenlere göre incelemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmaya farklı spor branşlarından faal olarak spor hayatına devam eden 127'si erkek (%53,6), 110'u kadın (%46,4), olmak üzere toplam 237 milli sporcu gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmanın amacına ulaşmak için çalışma kapsamında ölçüm aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu ile Côté ve ark., (1999) tarafından geliştirilen Türkçe uyarlaması Yapar ve İnce (2014) tarafından yapılan "Sporcular için Antrenör Davranışlarını Değerlendirme Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde ilk olarak ölçek alt boyutlarına ilişkin çarpıklık ve basıklık değerlerine bakıldığında dağılımın normal olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda sporcuların cinsiyet, eğitim düzeyi ve branş değişkenlerine göre ölçekten aldıkları puanlar arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla verilere T-Testi, yaş ile ölçek arasındaki ilişkiyi belirlemek için ise Pearson-Korelasyon analizi uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre, cinsiyet ve eğitim düzeyi değişkenine göre gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilirken, branş değişkenine göre gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Yaş değişkenine göre yapılan korelasyon analizi sonucunda ise, alt boyutlar ve yaş arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak araştırma kapsamında elde edilen bulgular ışığında demografik değişkenlerin antrenör davranışına ilişkin görüşlere etki ettiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Antrenör, Sporcu, Antrenör Davranışı

Examining the Views of National Team Athletes on Coach Behaviors According to Some Variables

Abstract

The aim of this study is to examine the coaching behavior of national athletes in different categories according to some variables. In line with this purpose, a total of 237 national athletes, 127 men (53.6%) and 110 women (46.4%), who actively continue their sports life from different sports branches, voluntarily participated in the study. In order to achieve the purpose of the study, as a measurement tool within the scope of the study, the personal information form created by the researchers "Coaching Behavior Scale for Sport (CBS-S)" adapted to Turkish by Yapar and İnce (2014), developed by Côté et al. (1999), was used. In the analysis of the data obtained in the study, firstly, when the skewness and kurtosis values of the scale sub-dimensions were examined, it was determined that the distribution was normal. In this direction in the analysis of the data, the T-Test was applied to the data to determine whether there was a difference between the scores obtained by the athletes on the scale according to gender, education level and branch variables, and Pearson-Correlation analysis was applied to the data to determine the relationship between age and scale. According to the results obtained in the study, a significant difference was determined between the groups according to the variables of gender and education level, there was no significant difference between the groups according to the branch variable. As a result of the correlation analysis made according to the age variable, a significant difference was found between sub-dimensions and age. In conclusion, in the light of the findings obtained within the scope of the research, it can be said that demographic variables have an effect on views on trainer behavior.

Keywords: Coaching, Athlete, Coaching Behavior

* Sorumlu Yazar: Orhan GÖK

e-mail: orkhangok78@gmail.com

Giriş

Antrenörlük, bir sporcu veya bir grup sporcunun performans yeteneklerini geliştirmenin algılanan birincil arketipik rolünün yanı sıra, antrenör davranışlarıyla bir koç, mentor, öğretmen, ebeveyn, arkadaş, psikolog veya müzakereci olarak rol alabilir (Côté, Young, North ve Duffy, 2007). Dolayısıyla, spora özgü derinlemesine bilgi uygulama becerisinin yanı sıra, antrenörlerin biyolojik, fiziksel ve psikolojik gelişim hakkında derin bir anlayışa sahip olması, teknolojik gelişmelerin takip ve takdir edilmesi, etkili iletişim becerileri, çoklu görev yapma yeteneği ve ayrıca her bir sporcunun duygusal durumuna yüksek oranda uyum sağlamalıdır (Denison, Mills ve Konoval, 2017; Gilber ve ark., 2008; Headrick ve ark., 2015).

Antrenörlük davranışları üzerine yapılan araştırmaların çoğu, sporcu ihtiyaçlarının memnuniyetini ve psikolojik iyiliği etkileyen faktörler gibi algılanan ve gözlemlenebilir antrenörlük davranışlarını (ne yaptıklarını) belgelemeye ve analiz etmeye odaklanmıştır (Felton ve Jowett, 2013). Etkili antrenör davranışlarının arkasındaki gerekçeye (Cushion, 2010) ve antrenör-sporcu ilişkisinin bağımsız olarak ve antrenör davranışları ile birlikte etkilerine çok daha az dikkat edilmiştir (Felton ve Jowett, 2013). İyi bir mentor olmakla ilgili davranışlar özel olarak tanımlanmamıştır. Eğer antrenörler başarılı olacaksa, sporcuları motive etmek ve onlarla bağlantı kurmak için hangi tür antrenör davranışlarının en etkili olduğuna dair bilgi edinmeleri zorunludur (Olson, 2014).

Genel olarak antrenör-sporcu ilişkisi, iki bireyin (antrenör ve sporcu) duygu, düşünce ve davranışlarının karşılıklı ve nedensel olarak birbirine bağlı olduğu bir durum olarak tanımlanmaktadır (Jowett ve Meek, 2000). Lafrenière ve ark., (2011) ise bir antrenör davranışının bir sporcunun o antrenörle olan ilişkisini nasıl algıladığını, etkilediğini ve sporcuların antrenörle olan ilişkilerini nasıl değerlendirdikleriyle ilişkilendirilmiştir.

Sporcuların düşünce yapısı, büyük ölçüde antrenörün kişilikleri ve eylemleri ile gerçek antrenörlük ortamı tarafından belirlenir (Beswick, 2010). Antrenörün nasıl davrandığı, sporcunun agresif davranışlar sergileyip sergilemeyeceğini (Chow, Murray ve Feltz, 2009)., sporcunun düşüncelerini (Zourbanos, ve ark., 2010) ve bir sporcunun yaşadığı kaygı seviyesini (Ledochowski ve ark., 2012) etkileyebilir. Kumartaşlı ve Atabaş (2015), yönetici ve antrenörlerin üyelerin sportif aktivitelere yönlendirilmesinde etkin bir rol izlediğine değinmiştir. Bu nedenle antrenörlerin,

sporcuların olumlu veya destekleyici olarak algılayacağı şekilde davranması önemlidir (Høigaard ve ark., 2008).

Antrenörler, sporcuların gelişiminde ve performansında ayrılmaz bir role sahiptir (Mallett ve Dickens, 2009; Nash ve Sproule, 2009). Sporcuların psikososyal gelişiminde ve refahında antrenörlerin oynadığı etkili rol göz önüne alındığında, spor psikologları, belirli antrenörlük stillerinin ve davranışlarının kendileri için oynayan sporcular üzerindeki sonuçlarını araştırarak kayda değer bir olumlu etkiye sahip olabilirler (Smoll ve Smith 2006).

Bir antrenörün en önemli rollerinden biri, sporu gençlerin kabul edilebilir ve kabul edilemez davranışlar arasında ayırım yapmalarına, çatışmaları çözmek için uyumlu davranışları öğrenmelerine ve kişisel ve takım hedeflerine ulaşmada başarılı olmalarına yardımcı olmak için gerçek dünyada olanların bir mikro-kozmosu olarak kullanmaktır. Antrenörler, sporun ilişki yönüne daha fazla dikkat ederek bir sporcunun yeteneğini, güvenini, bağlantısını ve karakterini artıracaktır (Côté ve Gilbert, 2009). Tüm bu bilgiler ışığında araştırmanın amacı milli takım seviyesinde olan sporcuların antrenör davranışlarını farklı değişkenlere göre incelemektir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma, tarama modelinin kullanıldığı bir çalışmadır. “Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez” (Karasar, 2017).

Evren ve Örneklem

Araştırmaya farklı spor branşlarından (Basketbol, Hokey, Voleybol, Atletizm, Güreş, Taekwondo) faal olarak spor hayatına devam eden 127’si erkek $\bar{X}_{yaş}=21,43\pm 5,80$ (%53,6), 110’u kadın (%46,4) $\bar{X}_{yaş}=18,93\pm 3,89$ olmak üzere toplam 237 milli sporcu gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmaya katılan sporcuların ortalama spor yapma yılı, erkek katılımcılar için $10,03\pm 7,11$, kadın katılımcılar için ise, $6,65\pm 4,11$ olduğu tespit edilmiştir. Katılımcılar ait betimsel istatistikler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırma Grubunun Tanımlayıcı İstatistik Bilgilerin Dağılımı

Değişkenler	f	%	
Cinsiyet	Erkek	127	53,6
	Kadın	110	46,4
	Toplam	237	100,0
Eğitim Düzeyi	Lise	131	55,3
	Lisans	106	44,7
	Toplam	237	100,0
Branş	Takım Sporları	146	61,6
	Bireysel Sporlar	91	38,4
	Toplam	237	100,0

Ölçeğin Uygulama Aşaması

Ölçek antrenman öncesinde antrenörlerinden gerekli izinler alınarak uygulanmıştır. İlk olarak çalışmanın amacı hakkında sporculara bilgi verilmiş ve elde edilen verilerin sadece bilimsel bir araştırma için kullanılacağı belirtilmiştir. Bu doğrultuda isteyen katılımcılara araştırma sonucu hakkında bilgi verileceği ifade edilerek istek doğrultusunda katılımcıların mail adresi alınmıştır.

Verilerin Toplanması

Kişisel Bilgi Formu, Araştırmacılar tarafından oluşturulan form;

- Cinsiyet
- Yaş
- Spor Deneyimi (*Yıl*)
- Spor Branşı (*Bireysel-Takım*)
- Eğitim Düzeyi ile ilgili demografik bilgilerini içeren sorulardan oluşmaktadır.

Sporcular için Antrenör Davranışlarını Değerlendirme Ölçeği (Coaching Behavior Scale for Sport CBS-S)

Türkçe uyarlaması Yapar ve İnce (2014) tarafından yapılan ölçek Côté ve ark., (1999), tarafından geliştirilmiştir. 7'li likert tipinde değerlendirilen ölçek 7 alt boyut ve 47 madden oluşmaktadır. Ölçeği oluşturan altı boyut olumlu değerlendirme ile ilgiliyken bir alt boyut ise olumsuz değerlendirmelerden oluşmaktadır. Ölçeğin uyarlama çalışmasında alt boyutlar için hesaplanan Cronbach alpha (α) katsayısı

Fiziksel Antrenman ve Planlama için .86, Teknik Beceri için .85, Zihinsel Hazırlık için .84, Hedef Belirleme için .87, Yarışma Stratejisi için .85, Olumlu Antrenör Davranışı için .81 ve Olumsuz Antrenör Davranışı değeri için ise .79 olarak tespit edilmiştir. Bu araştırmada ise hesaplanan iç güvenirlik katsayıları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Sporcular için Antrenör Davranışlarını Değerlendirme Ölçeği Alt Boyutlarına İlişkin İç Tutarlılık Katsayıları

Alt Boyutlar	Cronbach Alpha (α)
Fiziksel Antrenman ve Planlama	.80
Teknik Beceri	.94
Zihinsel Hazırlık	.94
Hedef Belirleme	.89
Yarışma Stratejisi	.95
Olumlu Antrenör Davranışı	.92
Olumsuz Antrenör Davranışı	.78

Tablo 2’de araştırma kapsamında kullanılan ölçeğin alt boyutlarından elde edilen değerlerin .80 ile .94 arasında değiştiği görülmektedir. Tezbaşaran, (1996) bu değerlerin yüksek düzeyde olduğunu belirtmektedir.

Verilerin analizi

Ölçekten elde edilen verilerin istatistiksel analizi için Microsoft Excel ve SPSS 22.0 bilgisayar programı kullanılmıştır. Araştırmada ilk olarak analizlerin uygunluğu ve varsayımların kontrolü için boş verilerin değerlendirilmesi, hatalı ve eksik dolduran veriler tespit edilmiştir. Bu işlemler neticesinde 3 kişinin verileri analiz dışı bırakılmıştır.

Bu aşamadan sonra uç verilerin değerlendirilmesi için mahalnobis uzaklığı göz önünde bulundurularak belirlenen 8 kişinin daha verileri analiz dışı bırakılarak toplam 237 kişinin verileri üzerinden analizler yapılmıştır. Devam eden süreçte analiz yöntemlerini belirlemek için anormallik testi işlemleri yapılmıştır. Ölçek alt boyutların ait toplam puan dağılımı için çarpıklık ve basıklık değerlerine bakıldığında dağılımın normal olduğu tespit edilmiştir (Kim, 2013). Bu doğrultuda sporcuların cinsiyet, eğitim düzeyi ve branş değişkenlerine göre ölçekten aldıkları puanlar arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla verilere T-Testi, yaş ile ölçek arasındaki ilişkiyi belirlemek için ise Pearson-Korelasyon analizi uygulanmıştır.

Bulgular

Tablo 3. Sporcuların Cinsiyet Değişkenine Göre Antrenör Davranışlarını Değerlendirme Ölçeğinden Almış Oldukları Puanlara İlişkin T-Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	f	t	df	p
Fiziksel Antrenman ve Planlama	Erkek	127	29,622	4,644	,050	4,587	235	,000*
	Kadın	110	26,781	4,877				
Teknik Beceri	Erkek	127	36,070	5,556	2,043	,881	235	,379
	Kadın	110	35,400	6,164				
Zihinsel Hazırlık	Erkek	127	21,267	4,508	1,315	,525	235	,600
	Kadın	110	20,945	4,930				
Hedef Belirleme	Erkek	127	25,488	5,186	,226	,346	235	,729
	Kadın	110	25,254	5,165				
Yarışma Stratejisi	Erkek	127	30,960	6,190	,003	,321	235	,748
	Kadın	110	30,709	5,804				
Olumlu Antrenör Davranışları	Erkek	127	26,275	5,274	1,469	1,595	235	,112
	Kadın	110	25,136	5,718				
Olumsuz Antrenör Davranışları	Erkek	127	19,204	7,655	4,169	1,385	235	,167
	Kadın	110	17,936	6,234				

Tablo 3'te sporcuların antrenör davranışları değerlendirmeleri cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde, Teknik Beceri ($t_{(235)}=,881$, $p>.05$), Zihinsel Hazırlık ($t_{(235)}=,525$, $p>.05$), Hedef Belirleme ($t_{(235)}=,346$, $p>.05$), Yarışma Stratejisi ($t_{(235)}=,321$, $p>.05$), Olumlu Antrenör Davranışı ($t_{(235)}=1,595$, $p>.05$), Olumsuz Antrenör Davranışı ($t_{(235)}=1,385$, $p>.05$), alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Fiziksel Antrenman ve Planlama ($t_{(235)}=4,587$, $p<.05$) alt boyutunda ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Fiziksel Antrenman ve Planlama boyutundaki farklılık incelendiğinde, erkek sporcuların ($\bar{X}=29,622$) puan ortalamalarının kadın sporculara göre ($\bar{X}=26,781$) daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 4. Sporcuların Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Antrenör Davranışlarını Değerlendirme Ölçeğinden Almış Oldukları Puanlara İlişkin T-Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Eğitim Düzeyi	N	\bar{X}	Ss	f	t	df	p
Fiziksel Antrenman ve Planlama	Lise	127	27,900	5,042	,444	-1,396	235	,164
	Lisans	110	28,801	4,813				
Teknik Beceri	Lise	127	35,419	6,151	1,772	-,995	235	,321
	Lisans	110	36,179	5,438				
Zihinsel Hazırlık	Lise	127	20,984	4,931	1,230	-,485	235	,628
	Lisans	110	21,283	4,418				
Hedef Belirleme	Lise	127	25,435	4,998	,263	,183	235	,855
	Lisans	110	25,311	5,391				
Yarışma Stratejisi	Lise	127	30,801	5,849	,199	-,120	235	,904
	Lisans	110	30,896	6,215				
Olumlu Antrenör	Lise	127	25,877	5,212		,407		,685

Davranışları	Lisans	110	25,584	5,863	,572		235	
Olumsuz Antrenör Davranışları	Lise	127	17,603	6,719				
	Lisans	110	19,867	7,267	1,348	-2,487	235	,014*

Tablo 4'te sporcuların antrenör davranışları değerlendirmeleri eğitim düzeyi değişkenine göre incelendiğinde, Fiziksel Antrenman ve Planlama ($t_{(235)}=-1,396$, $p>.05$) Teknik Beceri ($t_{(235)}=-,995$, $p>.05$), Zihinsel Hazırlık ($t_{(235)}=-,485$, $p>.05$), Hedef Belirleme($t_{(235)}=,183$, $p>.05$), Yarışma Stratejisi ($t_{(235)}=-,120$, $p>.05$), Olumlu Antrenör Davranışı ($t_{(235)}=,407$, $p>.05$), alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Olumsuz Antrenör Davranışı ($t_{(235)}=-2,487$, $p<.05$) alt boyutunda ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Olumsuz Antrenör Davranışı boyutundaki farklılık incelendiğinde, lisans eğitim düzeyine sahip sporcuların ($\bar{X}=19,867$) puan ortalamalarının lise eğitim düzeyine sahip sporculara göre ($\bar{X}=17,603$) daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 5. Sporcuların Branş Değişkenine Göre Antrenör Davranışlarını Değerlendirme Ölçeğinden Almış Oldukları Puanlara İlişkin T-Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Branş	N	\bar{X}	Ss	f	t	df	p
Fiziksel Antrenman ve Planlama	Bireysel Sporlar	146	28,397	5,077	,154	,367	235	,714
	Takım Sporları	91	28,153	4,765				
Teknik Beceri	Bireysel Sporlar	146	35,842	5,723	1,096	,276	235	,783
	Takım Sporları	91	35,626	6,061				
Zihinsel Hazırlık	Bireysel Sporlar	146	21,246	4,578	,739	,532	235	,595
	Takım Sporları	91	20,912	4,911				
Hedef Belirleme	Bireysel Sporlar	146	25,349	5,164	,272	-,115	235	,909
	Takım Sporları	91	25,428	5,200				
Yarışma Stratejisi	Bireysel Sporlar	146	30,911	5,772	,210	,217	235	,828
	Takım Sporları	91	30,736	6,387				
Olumlu Antrenör Davranışları	Bireysel Sporlar	146	25,774	5,480	,572	,096	235	,924
	Takım Sporları	91	25,703	5,568				
Olumsuz Antrenör Davranışları	Bireysel Sporlar	146	17,986	6,904	,318	-1,750	235	,081
	Takım Sporları	91	19,626	7,190				

Tablo 5'te sporcuların antrenör davranışları değerlendirmeleri branş düzeyi değişkenine göre incelendiğinde, Fiziksel Antrenman ve Planlama ($t_{(235)}=,367$, $p>.05$) Teknik Beceri ($t_{(235)}=-,276$, $p>.05$), Zihinsel Hazırlık ($t_{(235)}=,532$, $p>.05$), Hedef Belirleme ($t_{(235)}=-,115$, $p>.05$), Yarışma Stratejisi ($t_{(235)}=,217$, $p>.05$), Olumlu Antrenör Davranışı ($t_{(235)}=,096$, $p>.05$) ve Olumsuz Antrenör Davranışı ($t_{(235)}=-1,750$, $p>.05$) alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Tablo 6. Sporcuların Yaş Değişkenine Göre Antrenör Davranışlarını Değerlendirme Ölçeğinden Almış Oldukları Puanlara İlişkin Pearson Korelasyon Analiz Sonuçları

(n=237)	Fiziksel					Olumlu	Olumsuz
	Antrenman ve Planlama	Teknik Beceri	Zihinsel Hazırlık	Hedef Belirleme	Yarışma Stratejisi	Antrenör Davranışları	Antrenör Davranışları
Yaş	r	,128*	,028	-,023	-,011	-,075	-,001
	p	,049*	,663	,723	,864	,252	,982

Tablo 6'da sporcuların antrenör davranışları değerlendirmeleri yaş düzeyi değişkenine göre incelendiğinde, yaş ile Teknik Beceri arasında ($r=,028$; $p>.05$) pozitif yönde düşük düzeyde, Zihinsel Hazırlık ($r=-,023$; $p>.05$) negatif yönde düşük düzeyde, Hedef Belirleme ($r=-,011$; $p>.05$) negatif yönde düşük düzeyde, Yarışma Stratejisi ($r=-,075$; $p>.05$) negatif yönde düşük düzeyde, Olumlu Antrenör ($r=-,001$; $p>.05$) negatif yönde düşük düzeyde ve Olumsuz Antrenör Davranışı arasında ($r=,092$; $p>.05$) pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı olmayan ilişki tespit edilmiştir.

Yaş ile Fiziksel Antrenman ve Planlama arasında ise ($r=,128$; $p<.05$) pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu alt boyutta elde edilen sonuçlar, sporcuların yaşları arttıkça Fiziksel Antrenman ve Planlamaya ilişkin değerlendirmelerinin artacağı şeklinde yorumlanabilir.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada, farklı kategorilerdeki milli sporcuların antrenör davranışlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 127'si erkek (%53,6), 110'u kadın (%46,4) olmak üzere toplam 237 milli sporcu gönüllü olarak katılmıştır. Bu kapsamda elde edilen sonuçlar ilgili literatür ışığında tartışılarak sunulmuştur.

Cinsiyet Değişkenin İlişkin Bulgular

Sporcuların antrenör davranışları değerlendirmeleri cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde, fiziksel antrenman ve planlama alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilirken diğer alt boyutlarda anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür. Fiziksel antrenman ve planlama boyutundaki farklılık incelendiğinde, erkek sporcuların ortalamalarının kadın sporculara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Nitekim ilgili literatür ışığında, İmamoğlu ve Çetin (2016), tarafından taekwondo, güreş ve basketbolcular örneğinde yapılan araştırmada, fiziksel antrenman ve planlama alt boyutunda anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Bu araştırmanın sonuçları çalışma bulgularımızla örtüşmektedir. Başka bir literatürde, Isley, Koh ve Wang, (2008), antrenör değerlendirme davranışlarında fiziksel

antrenman ve planlama boyutunun, optimal düzeyde performans sergilemek için, sporcular tarafından tercih edilen en önemli faktörlerden biri olduğunu belirtmektedir. Araştırmacılar, sporda bireysel kapasitelerin gelişiminin antrenörlerin ilişkisel yeteneklerinden etkilendiğini belirtmektedir (Côté ve Gilbert, 2009; Jones, 2006; Jowett, 2007). Araştırmalarda farklı sonuçlar bulunmakla birlikte Büyükbayrakçı ve ark. (2015), kız ve erkek öğrencilerin kişilik özellikleri ile kişilerarası ilişkilerin farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığını ortaya koymuştur. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda bu alt boyutta cinsiyetle ilgili olarak elde edilen farkın, erkek sporcuların kadın sporculara göre daha performans odaklı olmalarından kaynaklandığı söylenebilir.

Eğitim Düzeyi Değişkenine İlişkin Bulgular

Sporcuların antrenör davranışları değerlendirmeleri eğitim düzeyi değişkenine göre incelendiğinde, Olumsuz Antrenör Davranışı alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilirken diğer alt boyutlarda anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür. Olumsuz Antrenör Davranış boyutundaki farklılık incelendiğinde, lisans eğitim düzeyine sahip sporcuların, lise eğitim düzeyine sahip sporculara göre ortalama puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür.

İlgili literatür incelendiğinde, Smith, Smoll ve Barnett (1995) tarafından yapılan araştırmada antrenörlük davranışları ile spor kaygısı arasında nedensel bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Olumsuz antrenör davranışlarının sporcuların kaygı düzeylerini artırdığını ve sporcuların antrenör davranışlarını daha olumsuz değerlendirdikleri görülmüştür (Cote ve ark., 2000).

Başka bir literatürde Abakay (2010), tarafından futbolculara örnekleminde yapılan araştırma sonuçları incelendiğinde, sporcuların öğrenim düzeyleri arttıkça antrenörleriyle olan iletişimlerinin arttığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu araştırmanın sonuçları çalışma bulgularımızı destekler niteliktedir. Nitekim eğitim kavramı sporcuların kişisel gelişiminin yanı sıra sporcular kendi öz düzenlemelerini yönetmeleri ve daha iyi ilişkiler kurmaları açısından da önem arz etmektedir.

Branş Değişkenine İlişkin Bulgular

Sporcuların antrenör davranışları değerlendirmeleri branş düzeyi değişkenine göre incelendiğinde, antrenör davranış değerlendirme alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

İlgili literatür kapsamında, İmamoğlu ve Çetin (2016), tarafından yapılan araştırmada bireysel ve takım sporcularında hedef belirleme ve fiziksel antrenman ve planlama alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırmanın sonuçları çalışma bulgularımızla örtüşmemektedir.

Nitekim Bebetos ve ark., (2017), antrenörlüğün etkinliğinde bireysel ve takım sporları arasında tespit edilen farklılıklar, iki farklı spor türünün sosyal yapısı tarafından belirlendiğini ifade etmektedir. Takım sporları, antrenörün takım çalışmasına odaklanmasını gerektirirken, bireysel sporlar antrenörün davranışı sporcuya odaklanır. Takım sporu sporcuları sadece antrenörün rehberlik ve desteğine değil, aynı zamanda takım arkadaşlarının dikkatine, yardımına ve güvenine de ihtiyaç duymaktadır. Antrenör, bir birlik duygusu yaratabilmelidir. Araştırma kapsamında ele alınan branş değişkeninin antrenörlük davranış analizlerinde önemli bir moderatör olduğu ve daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulduğu ifade edilebilir.

Yaş Değişkenine İlişkin Bulgular

Sporcuların antrenör davranışları değerlendirmeleri yaş düzeyi değişkenine göre incelendiğinde, Yaş ile fiziksel antrenman ve planlama arasında ise pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilirken, diğer alt boyutlarda anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Bu alt boyutta elde edilen sonuçlar, sporcuların yaşları arttıkça fiziksel antrenman ve planlamaya ilişkin değerlendirmelerinin artacağı şeklinde yorumlanabilir.

Hazar, Hazar ve Zopalı, (2019), tarafından güreş milli takım sporcularına yapılan araştırma sonuçları incelendiğinde, yaşları küçük olan sporcuların üst kategorilerde yer alan sporculara nazaran, aile ve antrenörlerinden uzaklaşarak başka ortamlarda başka antrenörlerle çalışması, bu farklı ortamın ve antrenörlerin bu sporcular için yeni olması, ortama ve antrenöre uyum sağlama noktasında bazı zorlukları da beraberinde getirdiğini ifade etmişlerdir. Bu araştırmanın sonuçları çalışma bulgularımızı destekler niteliktedir.

Araştırma Kapsamında Elde Edilen Bulgular Işığında Aşağıdaki Önerilerde Bulunulabilir;

- Değerlendirilen antrenör davranışlarını farklı spor branşlarında ve farklı demografik özellikler ile incelemek bundan sonraki yapılan araştırmalar kapsamında önerilebilir.

- Antrenörlüğün sporcuların gelişimi üzerindeki potansiyel etkisi düşünüldüğünde, bu alanda daha fazla araştırma ihtiyaç duyulduğu ve hem sporcular hem de antrenörler için belirli eğitimin düzenlenmesi önerilebilir.

Kaynaklar

- Abakay, U. (2010). Futbolcu-antrenör iletişiminin farklı statülerdeki futbolcuların başarı motivasyonu ile ilişkisi (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Baker, J., Côté, J., & Hawes, R. (2000). The relationship between coaching behaviours and sport anxiety in athletes. *Journal of science and medicine in sport*, 3(2), 110-119.
- Beswick, B. (2010). *Focused for soccer*. Human Kinetics.
- Büyükbayacı, Ş., Kumartaşlı, M., & Kodaman, L. (2015). Awareness Levels of Students of the Faculty of Technical Education of Suleyman Demirel University about Personality Characteristics and Interpersonal Relationships. *International Journal of Sport Culture and Science*, 3(4), 113-125.
- Chow, G. M., Murray, K. E., & Feltz, D. L. (2009). Individual, team, and coach predictors of players' likelihood to aggress in youth soccer. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 31(4), 425-443.
- Côté, J., Yardley, J., Hay, J., Sedgwick, W., & Baker, J. (1999). An Exploratory Examination of the Coaching Behaviour Scale for Sport. *Avante*, 5, 82-92.
- Côté, J., Young, B. W., North, J., & Duffy, P. (2007). Towards a definition of excellence in sport coaching.
- Côté, J., & Gilbert, W. (2009). An integrative definition of coaching effectiveness and expertise. *International journal of sports science & coaching*, 4(3), 307-323.
- Cushion, C., & Lyle, J. (2010). *Sports Coaching: Professionalisation and Practice*. Churchill Livingstone, Edinburgh.
- Denison, J., Mills, J. P., & Konoval, T. (2017). Sports' disciplinary legacy and the challenge of 'coaching differently'. *Sport, Education & Society*, 22(6), 772–783.
- Felton, L., & Jowett, S. (2013). Attachment and well-being: The mediating effects of psychological needs satisfaction within the coach–athlete and parent–athlete relational contexts. *Psychology of Sport and Exercise*, 14(1), 57-65.

- Gilbert, W., Côté, J., & Mallett, C. (2008). Developmental paths and activities of successful sport coaches. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 1(1), 69–76.
- Hazar, K., Hazar, Z., ve Zopalı, M., (2019). Türk Güreş Milli Takımı Sporcularının Antrenör Davranışlarına İlişkin Değerlendirmelerinin İncelenmesi. 2. Dünya Spor Bilimleri Araştırmaları Kongresi, s. 148-154, Celal Bayar Üniversitesi; Manisa.
- Headrick, J., Renshaw, I., Davids, K., Pinder, R. A., & Araújo, D. (2015). The dynamics of expertise acquisition in sport: The role of affective learning design. *Psychology of Sport & Exercise*, 16, 83–90.
- Høigaard, R., Jones, G. W., & Peters, D. M. (2008). Preferred coach leadership behaviour in elite soccer in relation to success and failure. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 3(2), 241-250.
- İmamoglu, O., & Cetin, H. N. (2016). Perception of the behaviors of the coaches of elite taekwondo fighter, wrestlers, and basketball player against to them. *International Journal of Academic Research*, 8.
- Karasar, N. (2017). Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Kavramlar, Teknikler ve İlkeler (27.Baskı), Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kim, H. Y. (2013). Statistical Notesfor Clinical Researchers: Assessing Normal Distribution (2) Using Skewness and Kurtosis. *Restorative Dentistry & Endodontics*, 38(1), 52-54.
- Kumartaşlı M., Atabaş E. (2015). Spor Merkezi Fitness Salonunu Kullanan Bireylerin Beklentilerinin Değerlendirilmesi. *International Journal of Science Culture and Sport*, 2 (Special Issue 1), 898-904.
- Lafrenière, M. A. K., Jowett, S., Vallerand, R. J., & Carbonneau, N. (2011). Passion for coaching and the quality of the coach–athlete relationship: The mediating role of coaching behaviors. *Psychology of Sport and Exercise*, 12(2), 144-152.
- Ledochowski, L., Unterrainer, C., Ruedl, G., Schnitzer, M., & Kopp, M. (2012). Quality of life, coach behaviour and competitive anxiety in Winter Youth Olympic Games participants. *British Journal of Sports Medicine*, 46(15), 1044-1047.
- Mallett, C., & Dickens, S. (2009). Authenticity in formal coach education: Online postgraduate studies in sports coaching at the University of Queensland. *International Journal of Coaching Science*, 3(2), 79–90.

- Nash, C., & Sproule, J. (2009). Career development of expert coaches. *International Journal of Sport Science & Coaching*, 4(1), 121–138.
- Olson, H. O. (2014). *Building and Elevating the Coach-Athlete Relationship: Reported Behaviors of Effective High School Athletic Coaches* (Doctoral dissertation).
- Smith, R. E., Smoll, F. L., & Barnett, N. P. (1995). Reduction of children's sport performance anxiety through social support and stress-reduction training for coaches. *Journal of applied developmental psychology*, 16(1), 125-142.
- Smoll, F. L., & Smith, R. E. (2002). Coaching behavior research and intervention in youth sports. *Children and youth in sport: A biopsychosocial perspective*, 2, 211-234.
- Smoll, F. L., & Smith, R. E. (2006). Enhancing coach-athlete relationships: Cognitive-behavioral principles and procedures. *The sport psychologist's handbook*, 19-37.
- Tezbaşaran, A. (1997). *Likert Tipi Ölçek Hazırlama Kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Yapar, A., & İnce, M. L. (2014). Sporcular için Antrenör Davranışlarını Değerlendirme Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması (SADDÖ): Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 25(4), 203-212.
- Zourbanos, N., Hatzigeorgiadis, A., Tsiakaras, N., Chroni, S., & Theodorakis, Y. (2010). A multimethod examination of the relationship between coaching behavior and athletes' inherent self-talk. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 32(6), 764-785.